

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας

Ουρανία Καλιακού

A.M: Ξ2017039

Θέμα

Μετάφραση αποσπάσματος του γερμανικού λογοτεχνικού βιβλίου: Ich bin mal eben wieder tot του Nicholas Müller προς τα ελληνικά και σχολιασμός της Μετάφρασης.

Μέλη της Επιτροπής Εποπτείας

- Γεώργιος Κεντρωτής
- Σταυρούλα Βράιλα

ICH BIN MAL EBEN WIEDER TOT

Wie ich lernte mit Angst zu leben

Nicholas Müller

Περιεχόμενα:

Πρόλογος.....	σελ. 5
Μετάφρασμα.....	σελ. 6-19
Πρωτότυπο κείμενο.....	σελ. 20-32
Σχολιασμός.....	σελ. 33-39
Βιβλιογραφία.....	σελ. 40

Πρόλογος

Ο μεταφραστής διαμεσολαβεί φυσικά ανάμεσα σε δυο πολιτισμούς και όχι μόνο σε μεμονωμένες λέξεις, γενικά η μετάφραση ενός λογοτεχνικού κειμένου αποτελεί μια διαμεσολάβηση μεταξύ δυο πολιτισμών και αυτό είναι το δύσκολο και αυτό είναι και το ωραίο.

Κι αυτό πηγαίνει ακόμη πιο πέρα, όταν βρίσκεσαι σε παρουσιάσεις βιβλίων και βλέπεις μπροστά σου το κοινό και βιώνεις την αντίδρασή του, τότε νιώθεις πραγματικά πώς η λογοτεχνική μετάφραση αποτελεί και μια γέφυρα ανάμεσα σε δυο πολιτισμούς.

Η διαδικασία της λογοτεχνικής μετάφρασης είναι σαν να φροντίζω έναν κήπο, να φτιάχνω ένα παρτέρι για λουλούδια, πρώτα σκάβω το χώμα και βγάζω τα αγριόχορτα και ετοιμάζω το έδαφος, όπως όταν μεταφράζω πρόχειρα το κείμενο, και μετά αφαιρώ ένα ένα τα ζιζάνια, βγάζω τις λέξεις που δεν ταιριάζουν και χαλούν τη γενική εικόνα και μετά αρχίζω να φυτεύω εδώ κι εκεί: ωραία λουλούδια, όχι ωραίες λέξεις αλλά εκφραστικές. Χρησιμοποιώ εκφραστικά δυνατές λέξεις. Όπως και με ένα κήπο που δεν έχει απλά μια επιφάνεια με γκαζόν, αλλά ξεπροβάλλουν και διάφορα λουλουδάκια.

- Doris Wille

Είμαι γι' ακόμη μια φορά νεκρός

Πως έμαθα να ζω με το άγχος

1.

Θα αρχίσω από την αρχή

We can shape but can't control

These possibilities to grow

Seryn- We all be changed

Όχι, δεν είμαι και τόσο καλά, για να είμαι ειλικρινής. Το γράφω αυτό εδώ με μανία. Οι καιροί δεν είναι εύκολοι. Έχω χωρίσει τη γυναίκα μου. Βασικά, το αντίθετο συνέβη, αλλά έτσι διαβάζεται πολύ καλύτερα. Διαβάζεται σαν να ήταν μία απόφαση, πάνω στην οποία είχα κάποια επιρροή. Δεν είχα όμως. Στο παρελθόν ίσως. Η ζωή μου βούλιαξε στο χάος, τα γράμματά μου παραμένουν κλειστά, συνεχίζονται να έρχονται πρόστιμα για τους απλήρωτους λογαριασμούς μου. Η δικαιολογία μου γι' αυτό είμαι εγώ ο ίδιος, ο χαρακτήρας μου και αυτή από κάπου βρωμάει. Μόνο το διαμέρισμά μου δεν βρωμάει ποτέ. Κι εγώ.

Ας πάρουμε λοιπόν τα πράγματα από την αρχή. Καθόμουν σε μία κρύα εκκλησία στο Άιφελντορφ, εκεί όπου βίωσα τα παιδικά μου χρόνια, τα νιάτα μου και μια πρώτη ιδέα της ενήλικης ζωής μου· τότε ήταν η πρώτη φορά που ο παλμός μου ήταν τόσο γρήγορος που νόμισα ότι θέλει να ξεπετάξει από μέσα μου όλα τα υπάρχοντα σκατά που βρίσκονταν εκεί. Εφτακόσιες ψυχές, κάθε δύο εβδομάδες, σε μία Αγορά με φθηνά μπλουζάκια των Guns n' Roses, φαναράκια φτιαγμένα από πέτρωμα αλατιού, αποφλοιωτές, ένα σουπερμάρκετ

Edeka, ένα κρεοπωλείο και ένα ανθοπωλείο με ορχιδέες. Ήταν περισσότερο φυτώριο για τους υψηλής κοινωνίας ανθρώπους ή τουλάχιστον αυτό ήθελε να είναι. Η πραγματικότητα αποτελούνταν από άντρες σε πουκάμισα βαλμένα μέσα από το παντελόνι τους, οι οποίοι έστρεφαν τα μεθυσμένα κόκκινα πρόσωπά τους προς το φως των σταντ που πουλούσαν μπύρες και που έσκαγαν στα γέλια μόλις κάποιος από την παρέα έλεγε κάποιο αισχρό "αστείο". Τις Παρασκευές κάποιοι θα πλακωνόνταν στις μπουνιές απλά για να έχουν κάτι να κάνουν, μόνο και μόνο για να συμφιλιωθούν ξανά τα Σάββατα και να ρουφήξουν αμέσως μετά Cola-Asbach. Όχι, εγώ δεν το έκανα ποτέ αυτό. Μεθούσα με φίλους σε καλλιεργημένες εκτάσεις και σε παγκάκια πάρκου, κάπνιζα σαν ενήλικος και ταυτόχρονα άκουγα μουσική από το Σιάτλ από θλιμμένους άντρες με τσιγάρα στην άκρη του στόματός τους και με πολλά προβλήματα να τους κατατρέχουν. Την σχεδόν υποχρεωτική ερώτηση της γενιάς μου έθεσε ο Νικ Χόρνμπυ¹: „ είμαι θλιμμένος, επειδή ακούω ποπ μουσική ή ακούω ποπ μουσική επειδή είμαι θλιμμένος;²” Ή κάτι τέτοιο. Εδώ, σε μία στιγμή παραφροσύνης, είμαι τριανταπέντε και δεν έχω πια κανένα αντίγραφο της „High Fidelity” στο ράφι. Την είχα δανείσει κάποτε, δεν την ξαναείδα από τότε ούτε και μου έλειψε. Αλλά την ερώτηση περί θλίψης, ναι, την ερώτηση μπορώ να την απαντήσω: δεν έχω καμία ιδέα και δεν με νοιάζει κιόλας, γιατί αυτό είναι μια τόσο ασήμαντη ρομαντική βλακεία. Μαλακίες. Όταν ο παλμός σου τρέχει ιλιγγιωδώς, σαν να θέλει με το ζόρι να βγάλει από μέσα σου τα υπάρχοντα σκατά, τότε αδιαφορείς. Τότε είναι μαλακίες. Και αν ήσουν μέχρι εκεί πραγματικά καλά και η ζωή σου παρόλο που ήταν λίγο συναρπαστική αλλά ακόμη κι έτσι ωραία, τότε αυτή η ερώτηση δεν σου περνά καν από το μυαλό. Τότε η μουσική συνεχίζει να είναι μόνο καταθλιπτική κι εσύ παθιάζεσαι όπως όταν τρως δημητριακά, και κάποτε αυτό το πάθος σε κατατρώει και τότε γράφεις προτάσεις όπως αυτές και τραγούδια, όπως αυτά που γράφω εγώ.

Το όνομά μου είναι Νίκολας. Κάποτε σε μία τηλεοπτική εκπομπή συνόψισαν τη βιογραφία μου με τις λέξεις «Η δουλειά του ήταν ποπ σταρ», και έκλαιγα μέσα μου από τα γέλια, πριν διηγηθώ εγώ στη συνέχεια την ιστορία μου. Την ιστορία πώς ξαφνικά όλοι πέθαιναν κι εγώ μετά από λίγο ανέπτυξα αγχώδης διαταραχή, η οποία ήταν πραγματικά επώδυνη.

Καταρχάς, αυτό δεν το αντέχει κανείς.

Η ιστορία για το πώς η οικογένειά μου μετακόμισε από το Ντούισμπουργκ στο Άιφελ μου ακούγεται σαν παραμύθι. Ο προπάππος μου αποφάσισε μια μέρα ότι ήθελε να γίνει άμεσα επιστάτης σε ένα κάμπινγκ στην άλλη άκρη της γης. Μάζεψε τη προγιαγιά μου, τη γιαγιά μου και την μαμά μου, αγόρασε ένα μαγειρείο για σούπα γκούλας και μαγείρευε εκεί πηχτές σούπες με αρακά, τις οποίες πουλούσε ανάμεσα από τροχόσπιτα, όταν δεν είχε να κουρέψει κάποιο γκαζόν ή κάτι να επιδιορθώσει. Παράλληλα, η γιαγιά και η μαμά δούλευαν στο σέρβις στην μπυραρία πίσω από τον ξύλινο πάγκο και τη μυρωδιά καμένου λαδιού. Κάποτε η γιαγιά συνάντησε τον δεύτερο άντρα της, έναν ευγενικό Φρανκφουρτιανό με μουστάκι και ρόλεξ και έμεινε για δεύτερη φορά έγκυος. Όχι πολύ καιρό μετά γνώρισε και η μαμά μου τον μπαμπά μου και κάπως προέκυψε εγώ και επομένως κάτι καινούριο ήταν απαραίτητο. Ένα σπίτι, μία κατοικία για αυτήν την “οικογένεια” εσωτερικών μεταναστών και ας πούμε κατοίκους του Άιφελ.

Μετακομίσαμε σε ένα πρώην τμήμα Χωροφυλακής κοντά στα σύνορα με το Λουξεμβούργο, στο μεταξύ το οποίο πρέπει να υπήρξε κάποτε και ορφανοτροφείο. Ξύσαμε τουλάχιστον οχτώ στρώσεις ταπετσαρίας από τους τοίχους και τακτοποιηθήκαμε. Ένα θαυμάσιο οικοδόμημα, χτισμένο το 1890 και με τόσο χοντρούς τοίχους που ένιωθες λες και ήσουν μέσα σε κάστρο. Στο υπόγειο υπήρχαν μάλιστα και δύο ακόμη μπουντρούμια από την εποχή της Χωροφυλακής. Ναι μεν χτισμένα πλέον και επενδυμένα με πλάκες τοίχου, αλλά και πάλι παρέμεναν η αιτία για εφιάλτες. Ο κήπος έμοιαζε περισσότερο με πάρκο και μες την μέση λίμναζε μία λιμνούλα -γελοία μεγάλη- στην οποία έμεναν από παλιά ακόμη και πάπιες. Σε ένα κομμάτι της πλαγιάς πιο πάνω βρισκόταν μια μηλιά και πίσω από αυτήν απλωνόταν λαχανόκηπος. Η πρακτική σκέψη κάποιου τον είχε οδηγήσει να φτιάξει δύο γκαράζ στην εσωτερική αυλή, των οποίων το πισσόχαρτο το καλοκαίρι γινόταν κολλώδες και από τα οποία είχες

την τέλεια θέα στους κήπους των γειτόνων. Τα σιδερένια παπούτσια είχαν οδηγήσει τον πατέρα μου στα πρόθυρα της απόγνωσης, αν και εν τέλει έφταιγαν οι δηλητηριώδεις φλύκταινες που τον φαγούριζαν τρομερά. Δύο επίμονα Μπασέτ Χάουντ και δύο γάτες που κανείς δεν ήξερε από πού πραγματικά έρχονταν, τριγύριζαν στο σπίτι και ένα σωρό φρύνοι κόαζαν τα βράδια σαν ραντάρ διαταράσσοντας τη σιωπή.

Ήμασταν οχτώ. Πατέρας-μητέρα-παιδί, γιαγιά, παππούς, προπάπποι και η θεία μου. Στο Άιφελ μία τέτοια μορφή οικογένειας δεν ήταν ασυνήθιστη κι έτσι αποβάλλαμε σχετικά γρήγορα την εξωτική μας προέλευση ως κάτοικοι της περιοχής Ρουρ και ενσωματωθήκαμε. Τα καταφέραμε καλά, ακόμη και όταν έπρεπε να μείνουμε σε ένα κομμάτι θύλακα³. Τουλάχιστον δεν τραβούσαμε την προσοχή. Την μεγαλύτερη ανωμαλία την έφερε μάλλον ο προπάππος μου Αλόις, καθώς στα σχεδόν ενενήντα του άρχισε ξαφνικά να μαζεύει παλιοσίδερα από τα σκουπίδια στο χωριό για να κατασκευάζει από αυτά γλυπτά αφηρημένης «τέχνης».

Το πραγματικό δράμα δεν με άγγιξε για πολύ καιρό, θα μπορούσα να πω έως και για πάντα. Πραγματικά, όχι, δεν είμαι από εκείνους που διηγούνται τα εξαιρετικά παιδικά τους χρόνια για να μην στενοχωρήσουν τους δικούς του μετέπειτα. Είχα εξαιρετικά παιδικά χρόνια. Κάποιο ταραχοποιό στοιχείο πάντα μας επισκέπτονταν. Ο κήπος ήταν 24 ώρες το 24ωρο ανοιχτός. Σπάσαμε πόδια με το να σκαρφαλώνουμε σε δέντρα και χέρια με το να προσπαθούμε να μάθουμε κόλπα με τα ποδήλατα BMX, τα οποία τα είχαμε αποκτήσει με χρήματα από την Πρώτη Θεία Κοινωνία⁴. Στα παιδικά μας χρόνια ως Χακ-Φιν ανταγωνιζόμασταν για το ποιος θα κατοικήσει πιο μακριά και ποιος θα φτύσει πιο μακριά κουκούτσια από κεράσια και Θεός φυλάξει κι όμως γράφω αυτήν την πρόταση: Νομίζαμε ότι θα είναι για πάντα έτσι.

Το δημοτικό σχολείο στο χωριό μας ήταν ένα οχυρό από μπετόν στα εβδομήντα του, δηλαδή για την εποχή του σχετικά καινούριο. Ήμουν καλός μαθητής. Έσβηνα τον πίνακα, ήμουν πρώτος στους διαγωνισμούς ανάγνωσης και τα δάχτυλά μου ήταν πάντα βαμμένα με μελάνι από το γράψιμο. Η δασκάλα μου μου πάσαρε στα χέρια κάποτε μια παλιά κιθάρα και η ημέρα, την οποία κατάφερα να παίξω «Sloop John B» ήταν μία ημέρα θριάμβου.

Η συμβουλή για να συνεχίσω το λύκειο ήταν υποχρεωτική· και η επιλογή ενός ιδιωτικού, καθολικού λυκείου, επίσης. Λίγο κανόνισμα από αυτό που έκαναν όλοι, με την ελπίδα ότι αυτό θα βοηθούσε και την οικογένεια και εμένα.

Το ότι ενσωματωθήκαμε, δεν σήμαινε, ότι ήταν κι αυτό που θέλαμε. Η μαμά πήγαινε πάντα λίγο με τα πρότυπα της εποχής, αλλά δεν ήταν ποτέ εκκεντρική. Το χωριό μας με τις κάνα δυο εκατοντάδες του ψυχές ήταν με αυτόν τον τρόπο ένας από τους μεγαλύτερους δήμους της περιφέρειας. Το λύκειο ήταν ένα γεμάτο 40λετπο μακριά με το λεωφορείο στην επόμενη και μοναδική πόλη. Έφευγε στις 06:50 και όταν καμιά φορά το 'στρωνε ή ήταν άρρωστος ο οδηγός και γι' αυτό δεν εμφανιζόταν μπορούσες μετά από είκοσι λεπτά αναμονής να πας σπίτι, πράγμα που στην αρχή θεωρούσα τελείως παράξενο. Εν τέλει ήμουν ένα επιμελές αντράκι.

Αυτό δεν θα διαρκούσε πάρα πολύ. Οι ίδιες ορμόνες που προκαλούν την χαρακτηριστική μυρωδιά στους αμούστακους εφήβους ,όπως ήμουν εγώ, με οδήγησαν σχετικά νωρίς στην ερωτική απογοήτευση και στην κοιλάδα των δακρύων και από εκεί κατευθείαν στα χέρια της κατάλληλης μουσικής. Στα δώδεκά μου εθίστηκα στην γκραντζ. Σε όλους αυτούς τους υπό αμφισβήτηση τύπους των Ηνωμένων Πολιτειών. Pearl Jam, Nirvana, Stone Temple Pilots. Έκοψα τα τζιν μου, φορούσα ξεχειλωμένα καρό πουκάμισα και μπότες Doc-Martens σε χρώμα μουσταρδί. Ερωτευόμουν

παράφορα μια φορά το μήνα. Το ποδόσφαιρο δεν με ενδιέφερε· ήθελα τον πόνο που σου τσακίζει τα κόκαλα που προκαλείται από τον έρωτα χωρίς ανταπόκριση και όχι αυτόν από τα παπούτσια με καρφιά που σε έβρισκαν στο καλάμι. Καθόμουν στο λεωφορείο με βιβλία των Έσσε και Μπουκόφσκι πιο πολύ από πείσμα, αφού μετά βίας καταλάβαινα τα μισά και πάλευα με τις διακοπές που προκαλούσαν οι παλιές μπαταρίες στο γουόκμαν.

Στα δεκαπέντε μου φίλησα για πρώτη φορά ένα πολύ γοητευτικό κορίτσι, ακριβώς στο σωστό μέρος: μπροστά στη φωτιά που είχαμε ανάψει στο ύπαιθρο στην κατασκήνωση. Ήταν απολύτως ξεκάθαρο ότι με αυτό θα ξεκινούσε μια καινούρια εποχή. Και για εμένα ως μεγάλο, χοντρό με στραβά πόδια αγόρι με όλα αυτά τα χαρίσματα, τα οποία στο ύπαιθρο δεν έπιαναν μία, ήταν σαν βόμβα έτοιμη να εκραγεί. Τις πιπιλιές στο λαιμό δεν τις αποχωριζόμουν. Ζούσε σχεδόν 60 ανυπέρβλητα χιλιόμετρα μακριά κι έτσι είχα όλα όσα χρειαζόμουν. Παράφορη αγάπη και ανάμεσα σ' αυτήν την τάφρο των Μαριανών. Όλο το δράμα. Όπως μας έλεγαν οι παλιοί.

Φυσικά, αυτό κατέρρευσε, με κλάματα και οδυρμούς και να αισθάνομαι τον ουρανό έτοιμο να με πλακώσει. Ένιωθα πραγματικά ενήλικος και αμέσως μόλις το σκεφτόμουν αυτό συνειδητοποιούσα ότι δεν είμαι ακόμη. Όλοι με φώναζαν και με φωνάζουν, Νίκι. Αυτό έτσι συνέβη κάποια στιγμή. Κι όμως δεν ταίριαζε ποτέ πραγματικά στο ανάστημά μου, από ένα σημείο και μετά δεν ταίριαζε πια και στο βρομόστομα που κουβαλούσα. Πρέπει να σημειωθεί ότι σε όλα τα χρόνια δεν έπαιξα μπουνιές με κανέναν, κάτι που για την παλιά μου πατρίδα θεωρούνταν θαύμα. Είχα πάντα το απαραίτητο θράσος και – πιθανώς στην πρώτη γραμμή- το απαραίτητο ανάστημα για να την γλιτώσω. Αυτό που βοήθησε πολύ όταν αποφάσισα να είμαι από εδώ και πέρα πανκ ήταν που έβαφα τα μαλλιά μου και μουτζούρωνα τα βλέφαρά μου με μολύβια ματιών της μάνας μου. Ίδρυσα με φίλους την πρώτη μου μπάντα, προσπαθούσα να τραγουδήσω όπως ο Eddie

Vedder και αντίθετα προς την καλή μου ανατροφή για εμένα ήταν οι αρχές μια φρίκη. Όχι ότι έκανα ποτέ κάτι κακό. Το μεγαλύτερο μου έγκλημα ήταν μάλλον όταν έκανα για μια βδομάδα συνεχόμενα κοπάνα από το μάθημα για να πίνω τα πρωινά μηλίτη με κόλα στη μπουραρία που ήταν πιο κοντά στον επόμενο σταθμό λεωφορείων και μετά να πηγαίνουμε με φίλους στο Κέντρο των Νέων για να πιάσουμε τους βιολετί καναπέδες που τους είχαν μαζέψει από το δρόμο.

Οι συνέπειες ήταν σαφείς. Αποβολή από το σχολείο, απογοήτευση στο σπίτι και ναι, για όνομα του Θεού, απογοήτευση ακόμη και από εμένα τον ίδιο. Η ζωή ως παράνομος φαινόταν τελείως διαφορετική και ακουγόταν, επίσης, διαφορετική από αυτήν που εξιστορούσε ο Marlboro Man. Οι γονείς έμειναν πιστοί στο λόγο τους και πραγματοποίησαν την απειλή τους. Απαίτησαν την μεταγραφή σε λύκειο στο χωριό μου για να με έχουν πιο εύκολα υπό επιτήρηση. Δεν είχαν άδικο, αλλά ήταν άθλιο. Βρέθηκα ανάμεσα σε όλα αυτά που θεωρούσα τελείως ασήμαντα και κάθε στιγματισμός με βόλευε για να απομονωθώ. Από τους γκέι, τα πρεζάκια, τους μαλάκες. Αχ, θα ήταν ωραίο αν ίσχυε αυτό. Δεν ίσχυε όμως. Η συμπεριφορά του επαναστάτη ήταν πολύ για εμένα. Ήμουν στη χώρα του ποτέ των μουσικών συλλόγων και των τρακτέρ. Χωρίς να θέλω να φανώ ασεβής τα όρια ήταν πραγματικά ρευστά ανάμεσα στα ευφυή άτομα του σχολείου και στο δήθεν προλεταριάτο, αλλά μου ήταν κατά κάποιο τρόπο σαφές, ότι μάλλον είχα χάσει ευκαιρίες που θα μπορούσα να τις αξιοποιήσω.

Η δεύτερη κοπέλα μου ήταν ξεκάθαρα τρελή. Κι αυτό την έκανε για εμένα τόσο απίστευτα όμορφη. Χρωματιστά μαλλιά, υπερβολικά μεγάλα τζιν, σκισμένα μπλουζάκια, αυτή τη μαύρη κηλίδα στο άνω χείλος, για την οποία μέχρι σήμερα δεν ξέρω από πού προέκυψε. Φιλιόμασταν άγαρμπα στο πάρτι των 16^{ων} γενεθλίων μου και μπαλαμουτιαζόμασταν μέχρι τις έξι το πρωί στο πάτωμα του παιδικού

δωματίου. Φάση δεύτερη. Καταφέραμε έξι ολόκληρες φορές να απομακρυνθούμε μεταξύ μας και ο ένας από τον άλλον, κατάφερα να την αφήσω να με απατήσει έξι ολόκληρες φορές και αυτή κατάφερε τα υπόλοιπα. Εντούτοις ήμασταν και οι δύο σπάνια φρούτα. Αυτή με την ξινή μεγαλοπρέπεια της κωμόπολης του πανκ κι εγώ με το μελαγχολικό μου παραλήρημα περί Αληθινής-Αγάπης και την περιοδεία με το πρώτο μου συγκρότημα.

Περιοδεύαμε στις τοπικές αίθουσες χορών και καταφέραμε ακόμη και δυο-τρεις φορές το μαγικό όριο των εκατό χιλιομέτρων. Τραγουδούσα παθιασμένα και σε φρικτά αγγλικά για όλα αυτά που γνώριζα από βιβλία και ταινίες και προπάντων από τραγούδια. Το κυρίως θέμα: μελαγχολία, αλλά μελαγχολία για τη ζωή.

Αχ, όλα ήταν καλά. Αλήθεια. Πραγματικά καλά. Κρεμόμουν μεταξύ ειδυλλιακής ζωής και ενός καθαρτηρίου για τις ανοησίες της ζωής που είχα επιλέξει εγώ ο ίδιος και πραγματικά δεν μπορούσε τίποτα να συμβεί, γιατί όλα είχαν ήδη συμβεί. Αλλά όλα τόσο μετριοπαθή. Τόσο όλα υπό έλεγχο.

Ξεκίνησα την κατάρτιση για να γίνω παιδαγωγός στο Κέντρο Επιμόρφωσης Νέων, στην κατασκήνωση του οποίου τότε μπροστά στην υπαίθρια φωτιά είχα φιληθεί για πρώτη φορά κι αυτή ήταν η αιτία για να περάσω έναν χρόνο σε μοναστήρι. Έμενα ανάμεσα σε πατέρες, τραγουδούσα τις Κυριακές στο τέλος κάθε λειτουργίας και με τη συνοδεία απογευματινής μπύρας συζητούσα με δόκιμους μοναχούς για τον αυνανισμό και για το θείο ερώτημα της νομιμότητας όλων αυτών. Όλα αυτά ήταν υπέροχα, κυριολεκτικά, και βρήκα κάποιου είδους βάση, η οποία πρέπει να μου 'λειπε κάμποσο καιρό. Δεν μπορώ να το εξηγήσω αλλιώς. Αλλά έλα και εξήγησέ το σε έναν γνωστικιστή χωρίς να φανείς παράλογος και λίγο τρελός. Δεν με ένοιαζε τότε. Υπήρχε ξαφνικά ένας οδηγός για τη ζωή. Praise the Lord!

Άρχισα να προσεύχομαι μέσα σε ένα βράδυ. Ο Θεός μέχρι τότε είχε το πολύ-πολύ την έννοια μιας ζώνης στα χέρια ενός θείου με βαρύ χέρι. Ήμουν γνωστικιστής, αλλά απρόθυμος και φοβητισιάρης. Ο τιμωρός Θεός ήταν αυτός που ήξερα κι έτσι ήταν ευκολότερο να Τον αγνοήσω. Μέχρι εκείνη τη στιγμή είχα ήδη έρθει σε επαφή με τον θάνατο. Η προγιαγιά μου, ο προπάππος μου, ο δεύτερος άντρας της γιαγιάς μου, διάφοροι θείοι και θείες, όλοι είχαν ήδη σταλεί προς την κατεύθυνση «Τετέλεσται», ωστόσο ποτέ δεν είχα θέσει στον εαυτό μου το ερώτημα «και μετά»;

Με τον Θεό ως αναγνωρισμένο αρχηγό και ταυτόχρονα καπετάνιο είδα τα πράγματα τελείως διαφορετικά. Συνειδητοποίησα ότι υπάρχει ένα πεπερασμένο που θα μπορούσε να προκαλέσει ανησυχία. Στα δεκαοχτώ. Περίπου τότε ανακάλυψα τη μαριχουάνα ως αποτελεσματικό τρόπο για να διασκεδάζω περισσότερο και να ανησυχώ λιγότερο και έγινα από αυτούς που τα πρωινά πριν να κάνουν εν τέλει ντουζ κάπνιζαν στα γρήγορα ακόμη δύο πίπες. Αυτό δεν με έφερνε πιο κοντά στα θεία, αλλά κουκούλωνε τις κρυφές μου τύψεις εξαιτίας όλων όσα είχα κάνει. Από πού προέκυψαν αυτές; Ε, μου έγινε πλύση εγκεφάλου τα χρόνια των καθολικότατων προειδοποιήσεων που θα μου δίνονταν μέσω των τραβηγμάτων του αυτιού μόλις ερχόμουν ενώπιον του Δημιουργού με όλα τα ξεπεσμένα καμώματά μου και τα μεγάλα ψεματάκια μου.

Έχω αναρωτηθεί συχνά, γιατί το «είναι» μου τα έβαζε αμέσως με τον Παντοδύναμο, προτού αντιμετωπίσω τα πρώτα κοσμικά εμπόδια. Αυτή θα είναι η τάση μου στο δράμα. Τέλος πάντων. Εν πάση περιπτώσει κάπνιζα χόρτο σαν δαιμονισμένος. Πάνω απ' όλα είχα καλό ήθος, γι' αυτό δεν άγγιξα ποτέ τα χάπια κι ούτε καν έπινα. Το χόρτο ήταν ευχάριστα χαλαρωτικό κι επειδή επί το πλείστον δεν υπήρχε τίποτα να χάσω το ίδιο γαλήνιος ήταν και ο ύπνος που συνεπαγόταν αυτού. Έτσι περνούσαν οι ώρες μεταξύ δουλειάς και Σαββατοκύριακου, στις οποίες συναντιόμασταν για να καπνίσουμε

χόρτο και να αποκοιμηθούμε στον καναπέ ο ένας δίπλα στον άλλον, αφού διεξαγάγαμε ό, τι θεωρούσαμε για φιλοσοφική συζήτηση: για την παγκόσμια πολιτική, τους ηλίθιους του γειτονικού χωριού και για παλιά γεμάτο νόημα βιβλία για το νόημα της ζωής. Συζητήσεις, οι οποίες ως επί το πλείστον κατέληγαν σε ένα «Δεν-καταλαβαίνω-πλέον-τον-κόσμο». Πιστεύω, ότι λίγα πράγματα έχουν αλλάξει στον κόσμο των εφήβων τα τελευταία χρόνια. Βασικά πιστεύω, ότι έτσι πρέπει να είναι. «Every generation got its own disease- and I've got mine». Fury in the Slaughterhouse, ένα συγκρότημα από το Ανόβερο το τραγουδούσε κάποτε αυτό.

Κατά βάθος αυτό ήμασταν. Και ο κόσμος απλωνόταν στα πόδια μας.

2.

Το γεγονός

Πράξη πρώτη

Πέρυσι συμπληρώθηκαν δέκα χρόνια από τη στιγμή που συνέβη το γεγονός κι όμως εξακολουθεί να με πληγώνει σωματικά και ψυχικά κι πάντα μου χαλάει τον ύπνο τη στιγμή που τον χρειάζομαι περισσότερο. Θα παρακαλούσα τόσο συχνά για μια συμβουλή ή αν δεν υπήρχε καμία για μια αγκαλιά. Τις προάλλες, όταν ερωτεύτηκα σφόδρα αυτήν την απίστευτα έξυπνη και γεμάτη χιούμορ όμορφη γυναίκα και έπειτα μου είπε ότι τώρα δεν είναι κατάλληλη στιγμή για αυτό, έτσι κι αλλιώς ούτε και στο μέλλον, θα ήθελα να ξέρω, τι άλλο υπήρχε να κάνω εκτός από το να απογοητεύομαι από τη μέθη του

αλκοόλ, της αυτολύπησης και της διαρκούς αρνητικής στάσης. Θα ήθελα να ρωτήσω, όπως ρωτούσα πάντα, όταν συνέβαινε κάτι τέτοιο.

Κάθε φορά που καταφέρνω κάτι, το οποίο δεν είχα σκεφτεί ποτέ, ότι ήταν δυνατόν να κάνω, θέλω να μοιραστώ την περηφάνια μου και να δείξω ότι ίσως παραμένω ένα χάλι, που δεν έχει μάθει τίποτα πραγματικά. Αλλά, είμαι κάποιος που έχει ταλέντο και είναι έτοιμος να κάνει τα δύσκολα εύκολα. Όταν ήρθε η κόρη μου στον κόσμο με πολύ ταραχή, αλλά υγιέστατη, ήθελα να μην στεκόμουν μόνο κλαμένος μπροστά στην κλινική και να κάπνιζα αναστατωμένος και ζητωκραυγάζοντας, ήθελα να τηλεφωνήσω αμέσως για να πω τα νέα. Όταν τα σκάτωσα πάλι, όταν είχα χάσει πάλι τον δρόμο μου και γι' αυτό όλα πήγαιναν στραβά κι έτσι πλήγωνα ανθρώπους που δεν έπρεπε να πληγωθούν, θα εξομολογούμουν και θα άκουγα ότι πρέπει να ζητήσω συγγνώμη και ότι την επόμενη φορά θα τα κάνω όλα καλύτερα. Και έτσι θα έκανα, γιατί αυτή είναι η αλήθεια, γιατί αυτό κάνει ο κόσμος.

Το γεγονός το καθιστά αυτό αδύνατο. Όταν πέθανε η μητέρα μου, ήμουν μόλις είκοσι τεσσάρων. Αυτό ήταν ένα χρόνο μετά από το θάνατο της γιαγιάς μου. Μια εβδομάδα πριν από την πρώτη μεγάλη κρίση πανικού. Είναι επείγον να διευκρινίσω εδώ ευθύς εξαρχής το τέλος. Δεν πρόκειται για την κορύφωση της αγωνίας και το μεγάλο φινάλε, πρόκειται για την ανάγκη να τα διηγηθώ όλα, έτσι ώστε η ιστορία μου να βγάζει κατά κάποιο τρόπο ένα τρελό νόημα. Και πρόκειται για το ότι στην πραγματικότητα δεν θέλω καν να την διηγηθώ. Επειδή δεν μπορώ να ρωτήσω, αν είναι καν εντάξει, όσο προσωπικό και οικείο κι αν είναι. Η μητέρα μου δεν θα 'θελε να βρίσκετε στο επίκεντρο. Αυτό δεν το έκανε ποτέ και τώρα θα το κάνει, αλλά για τα κεφάλαια, αν και μου λείπει η συγκατάθεσή της. Και Θεέ και Κύριε, το τρέμω πάρα πολύ αυτό. Μοιάζει σαν μία από αυτές τις εκπομπές ανάκλησης που για ένα διάστημα ήταν τόσο

δημοφιλείς και στις οποίες οι άνθρωποι διηγούνταν εν μέσω ύπνωσης από κάποιο μέντιουμ τις προηγούμενες ζωές τους, τις παλιές και πλέον νεκρές ταυτότητές τους. Ήσασταν κάποτε ένας γάλλος αριστοκράτης, του οποίου του πήραν το κεφάλι στην γκιλοτίνα. Τώρα είμαι πάλι εγώ. Με οδηγώ πίσω, είμαι πάλι παιδί και αυτό δυσκολεύομαι να το αντέξω. Δώστε μου ένα ποτήρι κρασί, δώστε μου πάρα πολλά τσιγάρα και την καμπουριαστή στάση με την οποία κάθομαι στο τραπέζι της κουζίνας, καθώς η θλίψη και το ότι δεν έχω τι να πω μου τραβάνε τους ώμους προς το πάτωμα. Πονάει. Το «είναι» μου, το οποίο ούτως ή άλλως πρέπει κάθε πρωί να το συγκροτώ εκ νέου, γιατί τον τελευταίο καιρό κοιμάμαι άθλια, δομείται τελείως λάθος και η κούρασή μου συναντά την όψη όλων αυτών των αναμνήσεων και με βυθίζει σε μια θλίψη που σκοτεινιάζει τα πάντα. Καταλαβαίνεις πόσο σημαντικό είναι κάτι, όταν στην πραγματικότητα δεν βρίσκεται πια εκεί και παρόλα αυτά εξακολουθεί κάθε μέρα να διεκδικεί τη θέση του στη ζωή. Αυτό είναι απάνθρωπο και ταυτόχρονα όμορφο, επειδή κι εγώ θα ήθελα κάποια στιγμή να συνεχίσω να υπάρχω στην ενθύμηση μερικών εκλεκτών. Αυτή τη στιγμή μου κάνει τη ζωή δύσκολη.

Γιατί συμφώνησα σε αυτό; Σε αυτό το Βιβλίο-Γεγονός; Σε αυτήν την ανασκόπηση;

Κανείς δεν με έχει πείσει, εγώ ο ίδιος ήμουν και από την άλλη μου αρέσει να είμαι χαλαρός με τα καθήκοντά μου. Ελπίζω αυτό να πάει καλά. Πραγματικά το ελπίζω, γιατί φοβάμαι. Πραγματικά φοβάμαι.

Στέκομαι στην κουζίνα της γιαγιάς μου και στηρίζομαι μπροστά από τον φούρνο. Μόλις έχω γυρίσει από τη δουλειά, επίσκεψη στην πατρίδα μετά από πρωινή βάρδια, τα μάτια ακόμη μισάνοιχτα. Κουρασμένος από την προηγούμενη μέρα και κυρίως την προηγούμενη νύχτα, η οποία με άφησε πάλι με μόνο τρεις ώρες

ύπνο, γιατί οι συγκατοικοί μου μαζεύτηκαν στο διαμέρισμα και άραζαν στους παλιούς φθαρμένους καναπέδες. Μυρίζω καπνίλα και απολύμανση, μια μείξη πάρτι και δουλειάς. Έτσι, στηρίζομαι εκεί και η μητέρα μου έρχεται μέσα και μου λέει να μην ανησυχώ. Να μην ανησυχώ, γιατί μόλις ήρθε από τον γιατρό και κάτι βρήκε, κάτι είχε ανακαλύψει. Ότι το εξόγκωμα που είχε αισθανθεί στο στήθος της, για το οποίο δεν είχε μιλήσει σε κανέναν για να μην ανησυχήσει κανέναν άλλον, τελικά είναι καρκίνος. Και τότε η μαμά μου με το μισό της πρόσωπο χαμογέλασε και στο άλλο μισό άφησε να κυλήσει ένα δάκρυ, το οποίο έσταξε δυνατά στα πλακάκια και με έκανε να θέλω να την πάρω αμέσως αγκαλιά. Φτάνω κάπως στο κενό, εκεί που ήταν πιο άδειο και την αγκαλιάζω και της χαϊδεύω το κεφάλι και της λέω ότι όλα θα πάνε καλά. Το ίδιο είπε κι αυτή. Με πίστεψε και την πίστεψα, αλλά το βρίσκουμε απίστευτα δύσκολο. Το κενό γεμίζει για μια στιγμή, αλλά σε παρακαλώ δώσε μου άλλη μία αγκαλιά.

Πρέπει να κατέβω κάτω στο υπόγειο, στο παλιό μου δωμάτιο, εκεί που ακόμη κρέμονται τα πόστερ, εκεί που τα λογότυπα συγκροτημάτων που είναι γραμμένα στους τοίχους έχουν μουτζουρωθεί και πρέπει να καπνίσω ένα. Πρέπει να γεμίσω την παλιά πίπα και να καλύψω ό,τι μου κατέστρεψε την αγάπη. Καθώς εκπνέω και περιμένω να ηρεμήσω, μια ζάλη με ταρακουνάει και κλαψουρίζω σαν σκυλί. Κάθαρση. Εξαγνισμός της ψυχής. Αυτή η πανέμορφη λέξη. Πάντα μου άρεσε να κλαίω, όσο παράξενο και αν ακούγεται αυτό. Εξάλλου που χρησιμεύει περισσότερο το κλάμα αν δεν είναι για τον εξαγνισμό της ψυχής; Και ας παρασέρνει αυτή τη φορά όλα τα σκατά. Αλλά πως θα μπορούσε να είναι διαφορετικά; Έχετε σκεφτεί ποτέ το αδιανόητο; Είμαι σίγουρος σχεδόν. Τότε ξέρετε πως αισθάνομαι. Για όλους τους τυχερούς που δεν το ξέρουν, δεν θα το εξηγήσω. Κάποιος μπάσταρδος θα το κάνει, το ότι θα συμβεί είναι δυστυχώς σίγουρο. Και μετά διαπιστώνουμε από κοινού ότι δεν είμαστε τίποτα το ιδιαίτερο αλλά συνηθισμένοι. Τόσο

φυσιολογικοί όσο φαίνεται να είναι και η κατάσταση. Και μετά συναντιόμαστε για τσάι και ρωτάμε το σύμπαν να μας πεις τι στο διάολο συμβαίνει. Έτσι κάνουμε.

¹. Ο Nicholas Peter John Hornby (γεννημένος στις 17 Απριλίου 1957) είναι Άγγλος συγγραφέας και στιχουργός. Είναι περισσότερο γνωστός για τα απομνημονεύματά του Fever Pitch και τα μυθιστορήματα High Fidelity και About a Boy, τα οποία μεταφέρθηκαν σε κινηματογραφικές ταινίες.

². «Did I listen to pop music because I was miserable? Or was I miserable because I listened to pop music? »

³. Περιοχή που βρίσκεται σε μία χώρα, αλλά ανήκει σε μια άλλη.

⁴. Θρησκευτική γιορτή των καθολικών, η οποία γιορτάζεται όταν το παιδί φτάσει τα 8-9 του χρόνια και είναι έτοιμο να δεχτεί κατά τη Θεία Λειτουργία τη Θεία Ευχαριστία (δηλαδή τη θεία όστια (αγιασμένος άζυμος άρτος)) και οι γονείς, οι συγγενείς και οι γείτονες δίνουν ένα χρηματικό ποσό στο παιδί.

Ich bin mal eben wieder Tot

Wie ich lernte, mit Angst zu leben

1.

Ich fange mal von vorne an

We can shape but can't control

These possibilities to grow

Seryn- We all be changed

Nein, mir geht's nicht so gut, da will ich ehrlich sein. Ich schreib dies hier im Wahn. Die Zeiten sind nicht leicht. Ich habe meine Frau verlassen, nein, umgekehrt, aber es liest sich so viel besser. Liest sich als wäre das eine Entscheidung gewesen, auf die ich irgendeinen Einfluss gehabt hätte. Hatte ich nicht. Auf das Davor vielleicht. Mein Leben versinkt im Chaos, meine Post bleibt ungeöffnet, meine Rechnungen mahnen unbezahlt. Meine Legitimation dafür bin ich selbst, mein Charakter, und das fühlt sich ein bisschen dreckig an. Nur meine Wohnung, die ist immer sauber. Und ich.

Fangen wir also vorne an. Als mein Puls das erste Mal so raste, dass ich dachte, er wolle die lebendige scheiße aus mir herausprügeln, da saß ich gerade in einer kalten Kirche in dem Eifeldorf, in dem ich

meine Kindheit, meine Jugend und meine erste vom Erwachsensein erlebte. Siebenhundert Seelen; Alle paar Wochen ein Markt mit billigen Guns n' Roses- Shirts, Salzsteinlampen und Küchenhobeln, ein Edeka, eine Metzgerei und ein Orchidarium. Das ist 'ne Gärtnerei für feine Leute oder will es zumindest sein. Die Realität bestand aus Männern in reingestopften Hemden, die im breiten stand ihre hypertonen Rotschädel ins Licht der Bierstände hielten und krachend lachten, sobald irgendwer eine Zotte ins Rund warf. Freitags schlug man sich zur Beschäftigung gegenseitig zum Klump, um sich dann Samstag zu vertragen und erstmal zusammen 'ne Cola – Asbach zu schlürfen. Nein, ich tat das nie. Ich besoff mich mit Freunden auf Äckern und Parkbänken, rauchte wie ein Großer und hörte dabei Musik aus Seattle von traurigen Männern mit Zigaretten im Mundwinkel und Problemen im Nacken. Die beinahe obligatorische Frage meiner Generation stellte Nick Hornby: ``Bin ich traurig, weil ich Popmusik höre, oder höre ich Popmusik, weil ich traurig bin?`` Oder so ähnlich. Ich kann es nicht recherchieren. Hier, im Wahn, bin ich fünfunddreißig und habe keine Kopie von ``High Fidelity`` mehr im Regal. Die hab ich irgendwann verliehen, nie wieder gesehen und auch nie vermisst. Aber die Frage nach der Traurigkeit, ja, die Frage kann ich beantworten: Ich habe keine Ahnung, und es ist mir egal. Weil es so unerheblich romantischer Quatsch ist. Bullshit. Wenn dein Puls rast als wollte er die lebendige scheiße aus dir rausprügeln, dann ist dir das egal. Dann ist das Quatsch. Und wenn es dir bis dahin eigentlich gut ging und dein Leben zwar wenig spannend, aber doch so schön war, dann stellt sich diese Frage nicht mal mehr. Dann ist die Musik nur noch traurig, und du frisst Pathos wie Cornflakes, und irgendwann frisst das Pathos dich, und dann schreibst du Sätze wie diese und Lieder, wie ich sie schreibe.

Mein Name ist Nicolas, in einer Fernsehsendung wurde meine Biografie mal mit den Worten ``Sein Job war Popstar`` zusammengefasst, und ich weinte innerlich vor Lachen, bevor ich dann meine Geschichte erzählte. Die Geschichte, wie plötzlich alle starben und ich kurze Zeit darauf eine Angststörung entwickelte, die sich gewaschen hatte.

Von vorne. Das hält ja niemand aus.

Die Geschichte, wie meine Familie aus Duisburg in die Eifel zog, liest sich für mich wie eine Mär. Mein Uropa beschloss damals, dass er jetzt Platzwart auf einem Campingplatz am Rand der Welt werden wollte, und packte Uropa, meine Oma und meine Mutter ein, erstand eine Gulaschkanone und kochte darin dicke Erbsensuppe, die er zwischen den Wohnwagen verkaufte, wenn er nicht gerade irgendeinen Rasen mähte oder irgendwas repartierte, derweil Oma und Mama im Service der Kneipe arbeiteten, zwischen Eiche Rustikal und Frittiergeruch. Irgendwann traf meine Oma ihren zweiten Mann, einen Frankfurter, ein Seelchen mit Schnauzbart und Rolex, und wurde ein zweites Mal schwanger. Nicht allzu lang danach lernte dann auch meine Mutter meinen Vater kennen, ich passierte irgendwie, und somit musste was Neues her. Ein Haus, ein Domizil für diese Mischpoke aus Binnenmigranten und Irgendwie-Eifelern.

Wir zogen in eine ehemalige Gendarmerie nahe der Grenze zu Luxemburg, die zwischendurch wohl auch einmal ein Waisenhaus gewesen war. Wir kratzten mindestens acht Lagen Tapete von den Wänden und machten es uns schön. Ein wunderbarer Klotz von Haus, anno 1890 erbaut und mit so dicken Mauern, dass man sich vorkam wie in einer Burg. Im Untergeschoss gab es sogar noch zwei Kerkerzellen aus Gendarmerie- Zeiten. Zugemauert und vertäfelt zwar, aber doch der Grund für manchen Albdruck. Der Garten war

mehr Park, und mittendrin vertümpelte ein lächerlich großer Teich, auf dem beizeiten sogar Enten wohnten. Ein Stück den Hang hinauf stand einen Apfelbaum, dahinter lagen Gemüsebeete. Ein pragmatischer Gedanke hatte zwei Garagen in den Innenhof gestellt, auf denen im Sommer die Teerpappe klebrig wurde und von denen man den perfekten Ausblick in die Gärten der Nachbarn hatte. Bärlatsch wucherte meinen Vater an den Rand der Verzweiflung, schließlich war der giftig und verursachte Pusteln, die fürchterlich juckten. Zwei renitente Bassets und zwei Katzen, von denen niemand so recht wusste, wo sie eigentlich herkamen, streunten ums Haus und ein Haufen Kröten quakte des Nachts Sonar-Geräusche in die Stille.

Wir waren zu acht. Vattermutterkind, Großmutter und Vize-Opa, Urgroßeltern und meine Tante. In der Eifel kein ungewöhnliches Familienmodell, und so legten wir wohl unseren Exotenstatus als Ruhrpott-Städter relativ schnell ab und integrierten uns. Es gelang uns gut, auch wenn wir stets eine Art Enklave bleiben sollten. Zumindest fielen wir nicht groß auf. Das abnormste lieferte wohl mein Urgroßvater Alois ab, als er mit beinahe neunzig Jahren plötzlich begann, den Metallschrott vom Sperrmüll im Dorf zu sammeln, um daraus abstrakte Skulpturen herzustellen.

Das ganz große Drama blieb mir lange Zeit- je nach Maßstab vielleicht sogar stets- erspart. Nein, wirklich. Ich bin keiner von der Sorte, der von seiner hervorgehenden Kindheit erzählt, um seinen Lieben keinen späten Kummer zu bescheren. Ich hatte eine hervorgehende Kindheit. Irgendein Rabauke war immer zu Besuch. Der Garten war rund um die Uhr geöffnet. Wir brachen uns Beine, beim Bäumeerklettern, und Arme, bei dem Versuch, Tricks auf dem vom Kommunionsgeld ersparten BMX-Fahrrad zu lernen. Wir weitpinkelten, wir kirschkernspuckten uns durch unsere Huck-Finn-

Kindheit, und, Gott behüte, schreib ich ihn doch, diesen Satz: Wir dachten, das bleibt immer so.

Die Grundschule in unserem Dorf war eine Waschbeton-Trutzburg aus den Siebzigern, also zu der Zeit relativ modern. Ich war ein guter Schüler. Tafeldienst, Vorleserwettbewerbserster, Tuschegeruch an den matritzenblauen Fingern. Meine Klassenlehrerin drückte mir irgendwann eine alte Gitarre in die Hand, und der Tag, an dem ich "Sloop John B" spielen konnte, war ein Tag des Triumphes.

Die Empfehlung zur weiterführenden Schule war obligatorisch, die Wahl eines privat geführten, katholischen Gymnasiums dann auch. Das lag meiner Mutter im Blut. Sanftes Verbiegen von dem, was alle taten, in der Hoffnung, dass es uns und mich weiterbrachte.

Dass wir integriert waren, bedeutet nicht, dass wir das auch wollten. Mama war immer ein bisschen neben der Norm, aber nie exzentrisch. Unser Dorf mit seinen paar Hundert Geistern war damit schon eine der größeren Gemeinden im Umkreis. Das Gymnasium war gute vierzig Busminuten entfernt, in der nächsten und einzigen Stadt. Der Bus fuhr um 06:50, und wenn mal Schnee lag oder der Busfahrer krank war und deswegen nicht auftauchte, dann durfte man nach zwanzig Minuten des Wartens nach Hause gehen, was ich zu Anfang für völlig abwegig hielt. Schließlich war ich ein tüchtiges Kerlchen.

Das sollte sich nicht allzu lange halten. Dieselben Hormone, die den Moschusgeruch bei flaumbärtigen Halbstarcken verursachen, wie ich einer war, trieben mich recht früh in die ersten Liebeskummer-Jammertäler und von dort aus direkt in die Arme der passenden Musik. Mit zwölf verfiel ich dem Grunge. Diese alles infrage stellenden Typen aus den Staaten. Pearl Jam, Nirvana, Stone Temple Pilots. Ich schnitt die Beine meiner Jeans ab, trug unförmige

Flanellhemden und Doc-Martens-Stiefel in Senfgelb-marmoriert. Ich liebte gut einmal im Monat unsterblich. Fußball interessierte mich nicht, ich wollte den Knochenbrecherschmerz von verschmähter Liebe und nicht den von Stollenschuhen am Schienbein. Beinahe aus Trotz, weil ich eigentlich höchstens die Hälfte verstand, saß ich mit Büchern von Hesse und Bukowski im Bus und kämpfte mit den Gleichlaufschwankungen, die alte Batterien in Walkmen verursachen.

Mit gut fünfzehn Jahren küsste ich zum ersten Mal ein ganz bezauberndes Mädchen, da, wo es sich gehörte: am Lagerfeuer, im Zeltlager. Es war völlig klar, dass hiermit ein neues Zeitalter anbrechen sollte, und für mich als großen, krummbeinigen, dicken Jungen mit all den Talenten, die auf dem Land so wenig zählten, war das wie ein Sprengkörper. Ich trug meine Knutschflecken wie das Kreuz am Band. Sie lebte schier unüberwindbare sechzig Kilometer weit entfernt, und somit hatte ich alles, was ich brauchte. Unsterbliche Liebe und dazwischen den Marianengraben. All das Drama. Wie uns die Alten sangen.

Natürlich ging das in die Brüche. Unter Rotz und Wasser und Himmlesfäusten. Ich fühlte mich unheimlich erwachsen, und gerade, wo ich so reminisziere, wird mir bewusst, dass ich das immer noch nicht bin. Alle nannten und nennen mich Nicki, das ist irgendwann so passiert. Und passte doch nie wirklich zu meiner Statur, ab einem gewissen Punkt auch nicht mehr zu dem großen Maul, das ich vor mir hertrug. Es bleibt zu bemerken, dass ich in all den Jahren nicht eine einzige Schlägerei hatte, was in meiner alten Heimat als mittleres Wunder durchgeht. Ich hatte immer dem nötigen Aplomb und -wahrscheinlich in erster Linie- die nötige Statur, um verschont zu bleiben. Das half ungemein, als ich beschloss, von nun an Punk zu sein, mir die Haare zu färben und Mutters Kajal auf die Lider zu schmieren. Ich gründete mit Freunden

meine erste Band, versuchte, wie Eddie Vedder zu singen, und entgegen meiner guten Erziehung waren Autoritäten mir ein Graus. Nicht, dass ich jemals wirklich Schlimmes getan hätte. Mein kriminellster Moment war wohl der, als ich eine Woche lang den Unterricht schwänzte, um morgens in der Kneipe am nächstgelegenen Busbahnhof Apfelwein mit Cola zu trinken und dann mit Freunden im Haus der Jugend die fliederfarbenen Sperrmüll-Sofas weiter durchzusitzen.

Die Konsequenzen waren klar. Schulverweis, Enttäuschung zu Hause und ja, Herrgott, Enttäuschung bei mir selbst. Das Leben als Gesetzloser las sich ganz anders, und es hörte sich auch anders an, wenn Marlboro-Stimmen davon erzählten. Meine Eltern blieben ihrem Wort getreu, die Drohung wurde wahr gemacht: Sie forderten den Wechsel zur Hauptschule in meinem Dorf ein, um mich besser unter Beobachtung zu haben. Nicht falsch, aber schrecklich. Ich war inmitten von all dem, was ich für völlig unwichtig hielt, und jedes Stigma war mir recht, um mich zu isolieren. Der Schwule, der Drogi, der Asi. Ach, es wäre schön, wenn das stimmte. Tut es aber nicht. Das war mir des Revoluzzertums zu viel. Ich war im Niemandsland der Musikvereine und Traktoren. Ohne despektierlich wirken zu wollen: Die Grenzen waren eigentlich fließend, von der Schlaueleuteschule zum vermeintlichen Proletariat, aber irgendwie wurde mir bewusst, dass ich wohl Chancen vertan hatte, die ich gut hätte gebrauchen können.

Meine zweite Freundin was ganz klar verrückt. Und das machte sie für mich so unglaublich schön. Bunte Haare, viel zu große Jeans, abgerissene Shirts, dieser kleine, schwarze Fleck an der Oberlippe, bei dem ich bis heute nicht weiß, wo er herkam. Wir küssten uns unbeholfen bei der Party zu meinem sechzehnten Geburtstag und fummelten bis morgens um sechs auf dem Fußboden meines Kinderzimmers. Stufe zwei. Wir schafften es, ganze sechs Mal zu-

und voneinander weg zu finden, ich schaffte es, mich ganze sechs Mal betrügen zu lassen, sie schaffte den Rest. Dennoch. Wir waren beide seltene Pflanzen. Sie mit ihrer bitteren Kleinstadtpunkt-Grandesse, ich mit meinem melancholischen True-Love-Gefasel und der Tingelei mit meiner ersten Band.

Wir tourten durch die lokalen Tanzsäle und schafften sogar zwei oder drei Mal die magische Hundert-Kilometer-Grenze. Ich sang inbrünstig und in grausamen Englisch von all dem, was ich aus Büchern und Filmen und zuallererst Liedern kannte. Hauptsache, melancholisch, aber fürs Leben.

Ach, alles war gut. Wirklich. Richtig gut. Ich hing zwischen Idyll und selbstgewähltem Seelengeschwurbel-Purgatorium, und es konnte eigentlich nichts passieren, weil ja alles schon passierte. Aber so maßvoll. So unterm Schirm.

Ich begann eine Ausbildung als Erzieher in der Jugendbildungsstätte, an deren Zeltlager-Lagerfeuer ich damals zum ersten Mal geküsst hatte, und verbrachte somit ein Jahr in Kloster. Ich wohnte zwischen Patres, sang sonntags beim Abschlussgottesdienst und unterhielt mich beim Abendbier mit Novizen über Masturbation und die göttliche Frage nach der Rechtsmäßigkeit des Ganzen. Das war alles herrlich, im Wortsinne, und ich fand eine Art Basis, die mir lange Zeit gefehlt haben muss. Anders kann ich mir das nicht erklären. Aber erkläre mal einer Gnostik, ohne dabei abwegig und ein bisschen verrückt zu wirken. Mir war das damals egal. Es gab plötzlich ein Geländer am Leben. Praise the Lord!

Ich betete mit einem Mal. Gott hatte bis zu diesen Tagen höchstens den Stellenwert, den ein schnalzender Gürtel in den Händen eines Prügelonkels hatte. Ich war Gnostiker, aber abgeneigt und ängstlich. Der strafende Gott war der, den ich kannte, und da war

es einfacher, ihn zu ignorieren. Zu diesem Zeitpunkt war ich dem Tod schon begegnet. Meine Uroma, meinen Uropa, den zweiten Mann meiner Oma, diverse Onkel und Tanten, all die hatte er schon Richtung Endlichkeit geschickt, aber die Frage nach dem „und dann?“ hatte ich mir nie gestellt.

Mit Gott als anerkanntem Chef und gleichzeitigem Fährmann sah das schon anders aus. Ich wurde mir einer Endlichkeit bewusst, die schon Besorgnis erregen konnte. Mit achtzehn. Kerngesund. Etwa zur selben Zeit entdeckte ich Marihuana als probates Mittel, um mir Spaß und weniger Sorgen zu machen. Ich kultivierte die Sache recht schnell und ausgiebig und wurde zu der Sorte, die morgens vor dem eventuellen Duschen noch schnell zwei Pfeifen rauchte. Das brachte mich dem Göttlichen nicht näher, aber es kaschierte mein latent schlechtes Gewissen wegen allem, was ich tat. Woher das kam? Nun, es wurde mir indoktriniert in Jahren ultrakatholischen Ankündigens der massiven Ohrschelle, die mir verpasst würde, sobald ich mit all meinem fallen gelassenen Samen und den kleinen großen Lügen vor den Schöpfer träte.

Ich hab mir oft die Frage gestellt, warum mein Innerstes sich gleich mit dem Allmächtigen anlegte, bevor ich mich erstmal weltlichen Hürden stellte. Das wird mein Hang zum Drama sein. Sei' s drum. Jedenfalls kiffte ich wie ein Besessener. Vor allem anderen hatte ich ordentlich Mores, deswegen fasste ich nie Chemie an und trank nicht mal. Kiffen war herrlich friedlich, und da es meist nichts zu verpassen gab, kam mir auch der angerauchte Schlaf gelegen. So vergingen die Stunden zwischen Arbeit und Wochenende, an dem man sich dann traf, um zu kiffen und nebeneinander auf der Couch einzuschlafen, nachdem wir führten, was wir für philosophische Gespräche hielten, über Weltpolitik und Idioten aus dem Nachbardorf und alteneue, bedeutungsschwere Bücher über den Sinn und Unsinn des Lebens. Gespräche, die meist auf ein

„IchvesrstehedieWeltnichtmehr“ hinausliefen. Ich glaube, da hat sich in der Welt der Adoleszenten in den letzten Jahren wenig geändert. Ich glaube sogar, das gehört so. „Every generation got it's own disease-and I've got mine“. Fury in the Slaughterhouse, eine Band aus Hannover, sang das damals. Die waren so halbcool, in meinen Augen, also hörte ich sie heimlich.

Heimlich, das waren wir. Und die Welt lag uns zu Füßen.

2.

Die Sache

Erster Akt

Die Sache hat sich im letzten Jahr zum zehnten Mal geährt, und doch tut sie immer noch weh, Herz wie Hirn, und bringt mich immer dann um den Schlaf, wenn ich ihn am meisten bräuchte. Ich würde so gerne so oft um Rat bitten oder, wenn es keinen Rat gibt, um eine Umarmung. Neulich, als ich mich schock verliebte in diese wunderbar kluge und humorvolle schöne Frau und sie mir dann sagte, dass das jetzt aber gerade ein ganz schlechter Zeitpunkt dafür wäre und sowieso auch in Zukunft, da hätte ich gerne gewusst, was es außer einem Frustrausch aus Alkohol und Selbstmitleid und ständigem Kopfschütteln zu tun gäbe. Ich hätte gerne gefragt, wie ich es immer tat, wenn so etwas passierte.

Immer, wenn ich etwas schaffe, von dem ich nie gedacht hätte, dass es zu schaffen gewesen wäre, würde ich gerne meinen Stolz teilen und zeigen, dass ich vielleicht ein Chaot geblieben bin, der nichts so wirklich gelernt hat, aber einer, der Talent hat und der bereit ist, das Zähne weich zu kauen. Dann würde ich gerne berichten. Als meine Tochter zur Welt kam, mit viel Aufregung, aber kerngesund, da hätte ich gerne nicht nur heulend vor der Klinik gestanden und aufgeregt geraucht und gejubelt, ich hätte gerne angerufen, sofort um die Neuigkeit zu erzählen. Wenn ich mal wieder Mist gebaut habe, wenn ich mal wieder verrannt habe und deswegen alles schief läuft und ich damit Leuten wehtue, denen nichts wehtun soll, dann würde ich gerne beichten und hören, dass ich mich entschuldigen und beim nächsten Mal alles besser machen soll. Und dann würde ich das so tun. Weil's stimmt, weil man das so macht.

Die Sache macht das unmöglich. Als meine Mutter starb, war ich gerade vierundzwanzig. Das war ein Jahr nach dem Tod meiner Großmutter. Eine Woche vor der ersten großen Panik. Hier das Ende vorwegzunehmen ist dringend notwendig. Es geht nicht um Spannungsbögen und ums Grande Finale, es geht um die Notwendigkeit, das Ganze zu erzählen, damit meine Geschichte irgendwie einen verrückten Sinn macht, und es geht darum, dass ich's eigentlich gar nicht erzählen will. Weil ich nicht fragen kann, ob das überhaupt in Ordnung ist, so privat und intim, wie es sich anfühlt. Meine Mutter würde nicht wünschen, im Mittelpunkt zu stehen. Das tat sie nie, und nun wird sie das aber kapitellang tun, und ihre Zustimmung fehlt mir. Und, Gott und Teufel, nehmt euch zurück, ich habe eine Heidenangst davor. Es fühlt sich an wie eine dieser Rückführungssendungen, die einige Zeit so beliebt waren, in denen Menschen ihr früheres Leben, ihre alten, toten Identitäten unter Hypnose von einem Medium erzählt wurden. Sie waren mal

ein französischer Adliger, dem die Guillotine den Kopf abgesäbelt hat, dass das Läusepulver darin quer über den Marktplatz stob. Ich war der, dem der Kopf auch wegflog und nicht wieder aufzufinden war, zumindest die längste Zeit. Nun bin ich es wieder. Ich führ mich zurück, bin wieder Kind und kann es schwerlich ertragen. Gönn mir ein Glas Wein, gönnt mir viel zu viele Zigaretten und die Krummbuckeligkeit, mit der ich an meinem Küchentisch sitze, weil Gram und Wortlosigkeit mir die Schultern zum Boden ziehen. Es tut weh. Mein Innerstes, das ich eh jeden Morgen neu sortieren muss, da ich im Moment ein fürchterlicher Schläfer bin, setzt sich völlig verkehrt zusammen, und meine Müdigkeit trifft die Aussicht auf alle diese Erinnerungen und wirft mich in eine Traurigkeit, die alles dunkel streicht. Du weißt, wie wichtig etwas ist, wenn es eigentlich gar nicht mehr da ist und trotzdem noch jeden Tag seinen Platz in einem Leben fordert. Das ist grausam und schön zugleich, da auch ich mir wünsche, irgendwann in der Erinnerung von ein paar Ausgesuchten weiter zu existieren. Gerade macht es mir das Leben schwer.

Warum habe ich dem zugestimmt? Dieser Buch-Sache? Dieser Rückschau?

Niemand hat mich überredet, das war ich selbst, und sonst bin ich doch auch mal gerne nachlässig mit meinen Aufgaben. Ich hoffe, das geht gut. Oh, ich hoffe es. Ich hab Angst. Ich hab Angst.

Ich stehe in der Eichenküche meiner Oma und lehne am Herd. Ich bin gerade von der Arbeit gekommen, Heimatbesuch nach Frühschichtfront, die Augen noch auf halb acht, müde vom Vortag und vor allem der Vornacht, die mir mal wieder nur drei Stunden Schlaf übrig ließ, weil in meiner WG die Meute aufgelaufen ist und die alten Sofas durchgesessen hat. Ich rieche nach Qualm und Desinfektion, eine Mischung aus Party und Dienst. So lehne ich da,

und meine Mutter kommt herein und sagt, ich solle mir keine Sorgen machen. Ich solle mir keine Sorgen machen, weil sie gerade vom Arzt kommt und der etwas gefunden und herausgefunden hat. Das der Knoten, den sie in ihrer Brust ertastet hat, von dem sie niemandem etwas verriet, um nur sich selbst Sorgen zu machen, tatsächlich Krebs ist. Und dann lächelt meine halbe Mutter, und die andere Hälfte lässt eine Träne rollen, die mit lauten Platsch auf den Fliesen landet und macht, dass ich sie sofort in den Arm nehmen muss. Ich greife irgendwie ins Leere, ins Leerste und drücke sie uns streichele ihren Kopf und sag, dass alles gut wird. Sie sagt das auch, und ich spüre, wie wir uns gegenseitig glauben, uns das aber unheimlich schwerfällt. Das Leerste füllt sich für einen Moment, aber bitte gib mir einen weiteren.

Ich muss runter in mein altes Zimmer im Souterrain, dahin, wo immer noch die Poster hängen und die Bandlogos mit Edding an die Wand geschmiert sind, und muss eine rauchen. Muss die alte Pfeife stopfen und zuspachteln, was mir gerade so die Liebe versaut. Als ich ausatme und auf die Ruhe warte, schüttelt mich ein Schwindel, und ich heule wie ein Hund. Katharsis. Seelenreinigung. Dieses wunderschöne Wort. Ich habe immer gerne geheult, so seltsam falsch das klingt. Weil Wasser zum Waschen da ist. Dieses Mal bleibt's dreckig. Aber wie soll es auch anders sein? Habt ihr schon mal das Undenkbare gedacht? Ich bin beinahe sicher. Dann wisst ihr doch, wie sich das anfühlt. All den Glücklichen, die das nicht kennen, werde ich das nicht erklären. Irgendein Schweinehund soll das erledigen, dass es geschehen wird, ist leider gewiss. Und dann finden wir gemeinsam raus, dass wir alle nichts Besonderes sind und somit normal. So normal, wie die Situation es scheinbar zu sein hat. Und dann treffen wir uns zum Tee und rufen das Universum an und fragen, was die Scheiße eigentlich soll. So machen wir das.

Σχολιασμός

Για το μέρος του σχολιασμού της παρούσας μετάφρασης θα ακολουθηθούν οι οδηγίες του τμήματος για τη σύνταξη αυτού. Πιο συγκεκριμένα, θα παρουσιαστεί η ανάλυση του κειμένου αφετηρίας τόσο από νοηματικής όσο και από λεξιλογικής άποψης, για ποιο λόγο και τι στόχο έχει η μετάφραση (μεταφραστική εντολή), παρουσίαση των μεταφραστικών προβλημάτων και προκλήσεων που προέκυψαν και οι μεταφραστικές στρατηγικές που χρησιμοποιήθηκαν για την επίλυση αυτών και, τέλος, παράθεση της αξιολόγησης της ποιότητας της μετάφρασης λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω.

Το βιβλίο αυτό είναι απόρροια της προσπάθειας του Nickolas Müller να μοιραστεί μαζί μας τη δική του εμπειρία ενάντια στην αγχώδη διαταραχή και τις κρίσεις πανικού που ανέπτυξε σε ένα μεγάλο μέρος της ενηλικίωσής του, παραθέτοντας διάφορα κομμάτια από τη ζωή του και αναμνήσεις που τον στιγμάτισαν, αλλά και να ενθαρρύνει τους ανθρώπους που αντιμετωπίζουν την ίδια ή μια παρόμοια συνθήκη. Έτσι, σε ένα είδος αυτοβιογραφίας παρουσιασμένης με λογοτεχνικό τρόπο ο συγγραφέας έχει ως σκοπό να κάνει τον εαυτό του να καταλάβει ότι ακόμη και τα πιο «μοχθηρά τέρατα» τελικά φεύγουν και να συνειδητοποιήσει επιτέλους ότι βρίσκεται σε άλλο κεφάλαιο της ζωής του. Γράφει αυτό το βιβλίο έτσι ώστε να τελειώσει κάποτε η πάλη του αυτή και να δώσει ένα τέλος, όπως αναφέρει χαρακτηριστικά στο οπισθόφυλλο του βιβλίου του. Στον πρόλογο του βιβλίου τονίζεται, επίσης, ότι ο Nickolas Müller εξηγεί ανοιχτά αλλά με ευαισθησία την αρρώστια του και ενθαρρύνει και δίνει κουράγιο στους ανθρώπους που πάσχουν από αγχώδη διαταραχή. Παράλληλα στο ίδιο σημείο αναφέρει χαρακτηριστικά ότι «τα τελευταία δέκα χρόνια μεταξύ 24σαρων και 35 χρόνων μου, μεταξύ 2006 και 2017, έχω πεθάνει τουλάχιστον χίλιες φορές». Αυτό εξηγεί σε ένα βαθμό και τον τίτλο του βιβλίου «Ich bin mal eben wieder Tot- Wie ich lernte mit Angst zu leben», εισάγοντάς μας στο θέμα του βιβλίου και κάνοντας μια νύξη σε όλες τις κρίσεις πανικού που έχει βιώσει.

Προχωρώντας στην ανάγνωση του βιβλίου γίνεται από την αρχή ξεκάθαρη η πρόθεσή του να μιλήσει ανοιχτά για την προσωπική του ζωή, πως είναι τα πράγματα και πως τα βιώνει ο ίδιος, δίχως να ωραιοποιεί τις καταστάσεις: *Ich habe meine Frau verlassen, nein,*

umgekehrt, aber es liest sich so viel besser. Liest sich als wäre das eine Entscheidung gewesen, auf die ich irgendeinen Einfluss gehabt hätte. Hatte ich nicht. / Nein, mir geht's nicht so gut. / Mein Leben versinkt im Chaos. Από την αρχή του βιβλίου του καταλαβαίνουμε ότι είχε φτάσει σε ένα τέλμα και κάτι έπρεπε να κάνει: *Ich schreib dies hier im Wahn*. το αποτέλεσμα αυτού είναι το βιβλίο που μας πρόσφερε. Ίσως το πιο θελκτικό κομμάτι του βιβλίου είναι ότι ο συγγραφέας δεν διστάζει να αποδώσει ευθύνες στον εαυτό του και να κρίνει την συμπεριφορά του, πολλές φορές με ωμό τρόπο (*Meine Legitimation dafür bin ich selbst, mein Charakter, und das fühlt sich ein bisschen dreckig an / und ja, Herrgott, Enttäuschung bei mir selbst./ ich wohl Chancen vertan hatte, die ich gut hätte gebrauchen können./ Ich war Gnostiker, aber abgeneigt und ängstlich*). Ο καυστικός λόγος και το ιδιαίτερο χιούμορ του συγγραφέα παίζουν σημαντικό ρόλο στην αφήγηση και αποτελούν έντονα χαρακτηριστικά αυτού του βιβλίου και δη του αποσπάσματος που επέλεξα να μεταφράσω (*Ich habe keine Ahnung, und es ist mir egal. Weil es so unerheblich romantischer Quatsch ist. Bullshit. / Das abnormste lieferte wohl mein Urgroßvater Alois ab. / Ich liebte gut einmal im Monat unsterblich. / ich schaffte es, mich ganze sechs Mal betrügen zu lassen, sie schaffte den Rest. / all die hatte er schon Richtung Endlichkeit geschickt.*) Φυσικά, από τον χιουμοριστικό του τρόπο παρουσίασης των πραγμάτων δεν ξέφυγαν ούτε και οι αναφορές στην αρρώστια του. (*Als mein Puls das erste Mal so raste, dass ich dachte, er wolle die lebendige scheiße aus mir herausprügeln / Gönn mir ein Glas Wein, gönnt mir viel zu viele Zigaretten und die Krummbuckeligkeit, mit der ich an meinem Küchentisch sitze, weil Gram und Wortlosigkeit mir die Schultern zum Boden ziehen*).

Ίσως όλα αυτά τα στοιχεία έλαβε υπόψη της η Spiegel όταν έγραψε ότι «Υπάρχουν στιγμές που θέλεις να τον φρενάρεις επειδή μιλάει για τη ζωή του με τόσο απροστάτευτο τρόπο. Μέχρι να συνειδητοποιήσεις ότι έτσι ακριβώς θέλει να τα διηγηθεί. Με όλες τις λεπτομέρειες. Ίσως, γιατί θέλει να ενθαρρύνει και άλλους ανθρώπους. Ίσως, γιατί είναι πιο ατρόμητος απ' ό,τι πιστεύει». Αυτά όπως και αναφορές του τύπου: *Etwa zur selben Zeit entdeckte ich Marihuana als probates Mittel, um mir Spaß und weniger Sorgen zu machen. / wurde zu der Sorte, die morgens vor dem eventuellen Duschen noch schnell zwei Pfeifen rauchte./ Jedenfalls kiffte ich wie ein Besessener. / dass ich vielleicht ein Chaot geblieben bin, der nichts so wirklich gelernt hat, aber einer, der Talent hat und der*

bereit ist, das Zähne weich zu kauen. / Wenn ich mal wieder Mist gebaut habe, wenn ich mal wieder verrannt habe und deswegen alles schief läuft und ich damit Leuten wehtue, denen nichts wehtun soll, τις οποίες τις συναντάμε ακριβώς στο συγκεκριμένο απόσπασμα.

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να τονίσω πως ένα μεγάλο μέρος της αξίας αυτού του βιβλίου έγκειται στο ότι όταν ο Nickolas Müller ανέπτυξε την αγχώδη διαταραχή, καθώς βρισκόταν στο απόγειο της καριέρας ως τραγουδιστής και τραγουδοποιός του συγκροτήματος *Jupiter Jones*, ωθώντας μας να κατανοήσουμε για άλλη μια φορά ότι οι ψυχικές διαταραχές δεν κάνουν διακρίσεις. Και ίσως και η επιτυχία του βιβλίου να έγκειται ότι μιλάει για αυτές τόσο ανοιχτά και με τόσο παραστατικό τρόπο ένας άνθρωπος που είχε ήδη βρεθεί κοντά με τον κόσμο μέσω του καλλιτεχνικού και επαγγελματικού του μονοπατιού.

Κατά τη διάρκεια της μεταφραστικής διαδικασίας κράτησα όλα αυτά τα στοιχεία στο πίσω μέρος του μυαλού, καθώς και το ποιος είναι ο συγγραφέας, τι μηνύματα θέλει να περάσει με το βιβλίο του, ποιο είναι το υπόβαθρό του, ποια στοιχεία του χαρακτήρα του διαφαίνονται από τον τρόπο γραφής του, τον αυθορμητισμό του, έτσι ώστε όλα αυτά να διατηρηθούν κατά το μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και στο μετάφρασμα. Στόχος της μετάφρασης είναι να έχει την ίδια λειτουργία με το πρωτότυπο και να προκαλέσει τις ίδιες ψυχοσυναισθηματικές διεργασίες στο αναγνωστικό κοινό της γλώσσας στόχου. Θα διατηρηθούν ο τόνος και το ύφος του συγγραφέα, αφού αυτά παίζουν σημαντικό ρόλο στην αφήγηση των γεγονότων. Επίσης, με αυτόν τον τρόπο θα εμβαθύνουμε και στην προσωπικότητα του συγγραφέα, που συμβάλλει στην εξέλιξη του βιβλίου αφού πρόκειται για ένα είδος αυτοβιογραφίας. Αυτό σημαίνει, επίσης, ότι θα διατηρηθεί και η οπτική παρουσίασης των γεγονότων, δηλαδή από τη μεριά του συγγραφέα, αλλά και η πρωτοπρόσωπη αφήγηση.

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να αναφερθώ στα πραγματολογικά στοιχεία που αφορούν τον γερμανικό πολιτισμό, τα οποία προσπαθώ να τα αποδώσω επεξηγηματικά και όχι να τα απαλείψω ή να τα αντικαταστήσω με στοιχεία που ταιριάζουν στα ελληνικά δεδομένα, αυτό τουλάχιστον όπου είναι εφικτό και δεν επηρεάζεται αρνητικά η ροή της ανάγνωσης από το ελληνόφωνο κοινό. Εξάλλου, θεωρώ ότι ένα από τα μεγαλύτερα οφέλη γενικά της ανάγνωσης λογοτεχνικών βιβλίων είναι να έρθουμε σε επαφή με τον πολιτισμό της γλώσσας του πρωτότυπου κειμένου μέσω αυτών των μικρών λεπτομερειών, οι

οποίες συμβάλλουν στο να βρεθούμε πιο κοντά στο πως αντιλαμβάνεται τον κόσμο ο συγγραφέας, πράγμα που για το συγκεκριμένο βιβλίο παίζει καθοριστικό ρόλο.

Φυσικά δεν μπορεί να υπάρξει μεταφραστικό εγχείρημα χωρίς να το συνοδεύουν και κάποιες δυσκολίες-εμπόδια που πρέπει να ξεπεραστούν. Παρακάτω θα παραθέσω ποιες προκλήσεις συνάντησα στο συγκεκριμένο απόσπασμα του βιβλίου, οι οποίες μπορούν να ταξινομηθούν σε επίπεδο λεξιλογίου, σύνταξης, έκφρασης και νοήματος.

Αρχικά, ένα από τα πράγματα που παρατηρούμε και συμβαίνει συχνά κατά την αφήγηση του βιβλίου είναι ο πυκνογραμμένος λόγος και πιο συγκεκριμένα ότι αποδίδονται πολλά νοήματα στη ίδια περίοδο. Επειδή στην ελληνική γλώσσα ο τόσο μακροπερίοδος λόγος δεν είναι τόσο συνηθισμένο φαινόμενο και ειδικά σε λογοτεχνικά κείμενα, προσέφυγα σε χωρισμό των προτάσεων, προσπαθώντας να διατηρήσω το ίδιο ύφος με τον συγγραφέα, αφού όπως προείπα αυτό είναι και ένα από τα ζητούμενα (Ich habe meine Frau verlassen, nein, umgekehrt, aber es liest sich so viel besser. = Έχω χωρίσει τη γυναίκα μου. Βασικά, το αντίθετο συνέβη, αλλά έτσι διαβάζεται πολύ καλύτερα. / Immer, wenn ich etwas schaffe, von... weich zu kauen. = Κάθε φορά που καταφέρνω κάτι... να κάνει τα δύσκολα εύκολα).

Πολλές φορές ο ιδιαίτερος τρόπος έκφρασης του συγγραφέα τόσο για τα γερμανικά όσο και για τα ελληνικά δεδομένα της γλώσσας προκειμένου να γίνει πιο emphatic ο λόγος του, αποτέλεσε πρόκληση για την απόδοση στα ελληνικά, οδηγώντας με στην παράφραση: du frisst Pathos wie Cornflakes = παθιάζεσαι όπως όταν τρως δημητριακά / einen Frankfurter, ein Seelchen mit Schnauzbart und Rolex = έναν ευγενικό Φρανκφουρτιανό με μουστάκι και ρόλεξ. Παραμένοντας στο ίδιο κλίμα μπορούμε να προσθέσουμε εδώ και την επιλογή του συγγραφέα να χρησιμοποιήσει σύνθετες λέξεις που δεν είναι καθόλου συνηθισμένη η χρήση τους ούτε στην γερμανική ούτε στην ελληνική γλώσσα. Σε αυτές τις περιπτώσεις προτίμησα να αποδοθεί το νόημα περιφραστικά και να χρησιμοποιηθεί και πάλι η στρατηγική της παράφρασης ώστε να μην γίνει παράλειψη κανενός από τα νοήματα που θέλει να αποδώσει ο συγγραφέας, πάντα, όμως, διατηρώντας όμως τη λογοτεχνικότητα του κειμένου: Dieselben Hormone, die den Moschusgeruch bei flaumbärtigen Halbstarken verursachen, wie ich einer war, trieben mich recht früh in die ersten Liebeskummer-Jammertäler und von dort aus direkt in die Arme der

passenden Musik. = Οι ίδιες ορμόνες που προκαλούν την χαρακτηριστική μυρωδιά στους αμούστακους εφήβους ,όπως ήμουν εγώ, με οδήγησαν σχετικά νωρίς στην ερωτική απογοήτευση και στην κοιλάδα των δακρύων και από εκεί κατευθείαν στα χέρια της κατάλληλης μουσικής. / Himmlesfäusten = να αισθάνομαι τον ουρανό έτοιμο να με πλακώσει / Schlaueleuteschule = ευφυή άτομα του σχολείου / Ankündigens der massiven Ohrschelle = προειδοποιήσεων που θα μου δίνονταν μέσω των τραβηγμάτων του αυτιού.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω χαρακτηριστικό του βιβλίου είναι ο χιουμοριστικός τρόπος και πιο συγκεκριμένα η χρήση μαύρου χιούμορ που επιλέγει ο Nickolas Müller για να παρουσιάσει ορισμένα γεγονότα. Προκειμένου να γίνει αυτό αντιληπτό στο ελληνικό κοινό και να επιφέρει τις ίδιες ψυχοσυναισθηματικές αντιδράσεις έπρεπε να προβώ σε ελεύθερη μετάφραση. Η προσφυγή στην ελεύθερη μετάφραση φυσικά δεν χρησιμοποιήθηκε μόνο στις περιπτώσεις απόδοσης χιούμορ, αλλά και στις περιπτώσεις που για να γίνει αντιληπτό το νόημα που προσπαθεί να μεταδώσει ο συγγραφέας δεν γινόταν να παραμείνουμε κοντά στις λεξιλογικές επιλογές του πρωτότυπου κειμένου: Meine Legitimation dafür bin ich selbst, mein Charakter, und das fühlt sich ein bisschen dreckig an. Nur meine Wohnung, die ist immer sauber = Η δικαιολογία μου γι' αυτό είμαι εγώ ο ίδιος, ο χαρακτήρας μου και αυτή από κάπου βρωμάει. Μόνο το διαμέρισμά μου δεν βρωμάει ποτέ. / Ich trug meine Knutschflecken wie das Kreuz am Band. = Τις πιπιλιές στο λαιμό δεν τις αποχωρίζονται. / Weil Wasser zum Waschen da ist. = Εξάλλου που χρησιμεύει περισσότερο το κλάμα αν δεν είναι για τον εξαγνισμό της ψυχής; / Himmlesfäusten = να αισθάνομαι τον ουρανό έτοιμο να με πλακώσει / Kopfschütteln = αρνητικής στάσης. / Sperrmüll-Sofas = καναπέδες που τους είχαν μαζέψει από το δρόμο.

Ένα άλλο στοιχείο που επιδεχόταν μορφοποίησης ήταν ότι σε πολλά σημεία ο λόγος θα φάνταζε ξύλινος στην ελληνική γλώσσα και ο αναγνώστης θα έπρεπε να μαντέψει το νόημα που θέλει να επικοινωνήσει ο συγγραφέας, αν παραμέναμε κοντά στις λεξιλογικές και εκφραστικές επιλογές του. Έτσι, για να αποφευχθεί αυτό, αλλά και για να για να επιτευχθεί ομαλή ροή του λόγου και της ανάγνωσης στο μετάφρασμα χρησιμοποιήθηκαν οι στρατηγικές της προσθήκης και της παράλειψης-απαλοιφής (προσθήκη: ich wollte den Knochenbrecherschmerz von verschmähter Liebe und nicht den von Stollenschuhen am Schienbein. = ήθελα τον πόνο που σου

τσακίζει τα κόκαλα που προκαλείται από τον έρωτα χωρίς ανταπόκριση και όχι αυτόν από τα παπούτσια με καρφιά που σε έβρισκαν στο καλάμι. / am Lagerfeuer, im Zeltlager = μπροστά στη φωτιά που είχαμε ανάψει στο ύπαιθρο στην κατασκήνωση / Nicht falsch, aber schrecklich. = Δεν είχαν άδικο, αλλά ήταν άθλιο. / Aber so maßvoll. So unterm Schirm. = Αλλά όλα τόσο μετριοπαθή. Τόσο όλα υπό έλεγχο. / Ich hab Angst. Ich hab Angst. = ... γιατί φοβάμαι. Πραγματικά φοβάμαι. / Das Leerste füllt sich für einen Moment, aber bitte gib mir einen weiteren. = Το κενό γεμίζει για μια στιγμή, αλλά σε παρακαλώ δώσε μου άλλη μία αγκαλιά. – παράλειψη: Ich kann es nicht recherchieren. / Das lag meiner Mutter im Blut. / Kerngesund. / Ich kultivierte die Sache recht schnell und ausgiebig... / Die waren so halbcool, in meinen Augen, also hörte ich sie heimlich. / Dann würde ich gerne berichten. / dass das Läusepulver darin quer über den Marktplatz stob. Ich war der, dem der Kopf auch wegflog und nicht wieder aufzufinden war, zumindest die längste Zeit. / Eichenküche = κουζίνα.

Στην συνέχεια, στο πλαίσιο αξιολόγησης της μετάφρασης θα ήθελα να προβώ σε κάποια σχόλια επί του θέματος. Θεωρώ ότι μέσα από την παράθεση των τεχνικών επίλυσης των μεταφραστικών προβλημάτων και προκλήσεων αλλά και μέσω της εξήγησης της μεταφραστικής εντολής γίνεται άμεσα αντιληπτό ότι αποφεύχθηκε σε μεγάλο βαθμό η διατάραξη της συνοχής και της συνεκτικότητας του κειμένου στη γλώσσα στόχο. Επίσης, δόθηκε ιδιαίτερη βαρύτητα στα πολιτισμικά στοιχεία του κειμένου, αφού πολλά από αυτά εξηγήθηκαν μέσω του παραρτήματος λεξιλογίου και έχουν περιγραφεί περιφραστικά διάφοροι όροι που ανάγονται στα πραγματολογικά στοιχεία του πρωτοτύπου. Με αυτόν τον τρόπο αποφεύχθηκαν εν δυνάμει παρανοήσεις. Επειδή πολλά σημεία του κειμένου έχουν ως στόχο τόσο να προκαλέσουν κάποιο αισθητικό αποτέλεσμα όσο και να μεταφέρουν κάποιες πληροφορίες κινήθηκα με στόχο να μεταδοθεί το ύφος του συγγραφέα διατηρώντας το χιούμορ του, μένοντας πιστή στην ισοδυναμία όρων και εκφράσεων και κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές στην σύνταξη του κειμένου, ώστε ο λόγος να ρέει φυσικά, μη χάνοντας την λογοτεχνικότητα του ούτε τα αυτοβιογραφικά στοιχεία. Ένα αρνητικό στοιχείο που ίσως προέκυψε λόγω της φύσης του πρωτότυπου κειμένου, δηλαδή ότι πρόκειται για έναν συνδυασμό αυτοβιογραφικών στοιχείων και λογοτεχνικού περιεχομένου μαζί με την παράθεση των βιωμάτων μιας ψυχολογικής διαταραχής, είναι ότι μπορεί να υπάρχουν ενδείξεις στο μετάφρασμα ότι πρόκειται για μετάφραση και όχι

καθαρά για πρωτότυπο κείμενο στην ελληνική γλώσσα μέσα στο πλαίσιο της προσπάθειας να μεταφερθούν όλα αυτά τα επιμέρους στοιχεία.

Τελειώνοντας, είναι κρίσιμο να εξηγήσω τις ψυχογλωσσικές διεργασίες μέσω των οποίων οδηγήθηκα στο κείμενο της γλώσσας στόχου. Ο Nickolas Müller με τον τρόπο που γράφει προσπαθεί να μας μεταφέρει εκείνες τις αναμνήσεις της ζωής του που του διαμόρφωσαν τον χαρακτήρα του αλλά και που η αντίδραση του στα γεγονότα της ζωής του μας βοηθούν να κατανοήσουμε πτυχές του χαρακτήρα του. Όλα αυτά είναι συνυφασμένα με το πρόβλημα της ψυχικής του υγείας – την αγχώδη διαταραχή. Φυσικά όλα αυτά μας τα παρουσιάζει γραμμένα από την τωρινή του σκοπιά ως ενήλικας, καθώς και με το χιούμορ που προήλθε από τη ζύμωση όλων αυτών των αναμνήσεων και καταστάσεων μέσα του αλλά και από τη δύναμή του να ξεπεράσει τα εμπόδια που τον οδήγησαν να έχει τις κρίσεις πανικού. Και φυσικά την οπτική του. Διότι το πώς βλέπει κανείς τα πράγματα και πως αντιμετωπίζει τις δύσκολες καταστάσεις της ζωής εξαρτάται από την οπτική του καθενός που δεν είναι μια και καθαυτή σε όλη του τη ζωή αλλά φροντίζει να την εξελίξει. Το ίδιο έκανε και ο συγγραφέας και αυτό θέλει να περάσει και σε εμάς. Να μας επηρεάσει θετικά και να μας δυναμώσει μέσα από τα δικά του βιώματα και την οπτική που απέκτησε τώρα. Όλα αυτά διαφαίνονται στο βιβλίο του από την επιλογή λεξιλογίου, σύνταξης, της ιδιαίτερης έκφρασής του, τον μοναδικό του τρόπο παρουσίασης των γεγονότων, από την αίσθηση που μας απομένει διαβάζοντάς το ότι επιθυμεί τη βαθύτερη σύνδεση με το αναγνωστικό του κοινό. Τα ίδια ακριβώς στοιχεία προσπάθησα να διατηρήσω και να μεταφέρω στο μετάφρασμα καθ' όλη τη διάρκεια της μεταφραστικής διαδικασίας. Την αυτή καθ' αυτή ταυτότητα του συγγραφέα και να παραμείνει ξεκάθαρος ο στόχος για τον οποίο προέβη στη συγγραφή αυτού του βιβλίου.

Βιβλιογραφία

- *Ich bin mal eben wieder tot – wie ich lernte mit Angst zu leben*, Nicholas Müller, Knauer, Μόναχο, Οκτώβριος 2017